

הרב מרדכי וולנוב

חימום אוכל בשבת בבית הארהה

הקדמה

כאשר אנו מחפשים מקום להתארח בשבת, כדוגמת מלון או בית הארחה, יש צורך לבדוק מהי רמת הכשרות במקום באופן כללי (כשרות רגילה או כשרות 'מהדרין'), וכיצד הדבר בא לידי ביטוי גם בפרטים הקטנים, כדוגמת כשרות העופות, ירקות העלים, ברירת קטניות ועוד. נושא חשוב, שבדרך כלל נשכח ואינו נבדק כלל, הוא דרכי החימום של המאכלים בשבת. במאמר זה ננסה להציג את ההלכות ומקורותיהן בנושא, ולראות כיצד נכון לנהוג הלכה למעשה¹.

בשאלת חימום המאכלים בשבת יש לדון בכמה סוגיות:

השהייה מערב שבת.

הגדרת אש גרופה וקטומה.

נתינה על האש לכתחילה בשבת.

'גרמא' בשבת.

מתוך לימוד הסוגיות ממקורות ההלכה, ננסה להכריע בהן למעשה.

א. דיני השהייה מערב שבת

במשנה² מובא שאסור לתת תבשיל על אש גלויה (=אש שאיננה גרופה מן הגחלים), ונחלקו האמוראים בגמרא האם האיסור הוא בשבת או אפילו מערב שבת. לדעת חנניה מותר להשהות תבשיל מערב שבת על אש גלויה, ואילו לדעת חכמים הדבר אסור. טעם האיסור הוא: שמא יבוא לחתות בגחלים. הגמרא קובעת שלדעת חנניה, המתירה להשהות תבשיל על אש גלויה לפני השבת, מותר לעשות זאת רק אם התבשיל הגיע לשיעור 'מאכל בן דרוסאי'³. מצד שני לדעת חכמים, שאסרה להשהות תבשיל מערב שבת על אש גלויה, נאסר הדבר דווקא כאשר התבשיל צריך בישול; אולם תבשיל שבושל

1. בכתבת מאמר זה נעזרתי בחלקים מספרו של הרב יוסף צבי רימון שעתיד לצאת לאור בקרוב. פריסת הסוגיות מהגמרות ועד ההלכה למעשה מוגשת לקוראים בצורה נפלאה, ופעמים שלא מצאתי ניסוחים טובים יותר מאלו המופיעים בספרו. המסקנות ההלכתיות הן על אחריותי בלבד.

2. שבת לו ע"ב.

3. בן דרוסאי היה לסטים שאכל את המאכלים לפני שהתבשלו כל צורכם. לדעת הרמב"ם, שיעור 'בן

כל צורכו והוא מצטמק ורע לו, לא קיים החשש שמא יבוא לחתות בגחלים, ומותר להשהותו על אש גלויה⁴.

1. הכרעת הראשונים והשו"ע

הרמב"ם והרי"ף פסקו כחכמים, ולשיטתם רק תבשיל שכבר התבשל כל צורכו והוא מצטמק ורע לו, מותר להשהותו מערב שבת על אש שאינה גרופה וקטומה. לעומתם, דעת רש"י ותוספות שהלכה כחנניה, ומשעה שהתבשיל הגיע לשיעור בישול של 'בן דרוסאי', מותר להשהותו מערב שבת על אש גלויה. השו"ע⁵ הביא את שתי הדעות, את דעת חכמים המחמירה הביא בסתמא, ואת דעת חנניה המקלה הביא בלשון 'יש אומרים'. הרמ"א הכריע כדעה המקלה. אומנם, לפי כללי הפסיקה המקובלים, כאשר מובאת בשולחן ערוך דעה אחת בסתם ודעה נוספת בלשון 'יש אומרים', ההכרעה כדעה הראשונה; אך למעשה, פוסקים ספרדים רבים הקלו כדעה השנייה⁶.

למעשה, אשכנזים יכולים להשהות על אש גלויה **בערב שבת** כל מאכל שהתבשל כבר שיעור של כחצי בישול. יש ספרדים המקלים כדעת הרמ"א, ויש הפוסקים כדעת השו"ע שאפשר להשהות על אש גלויה רק תבשיל שהתבשל כל צורכו, והוא מצטמק ורע לו.

2. הגדרת אש גרופה וקטומה

כפי שביארנו לעיל, החשש שמא יבוא לחתות בגחלים קיים רק באש גלויה, אך אם גרף או קטם את האש, אין יותר חשש שמא יבוא לחתות בגחלים, ומותר להשהות עליה כל תבשיל, אפילו כזה שלא הגיע לשליש בישולו. נחלקו ראשונים מהו טעם ההיתר של קטימת הגחלים. מדברי רש"י עולה שמטרת הקטימה היא **למעט את חום הכירה**⁷. לעומתו, כתב הר"ן שמטרת הקטימה להוות **היכר** לכך שאסור לחתות בגחלים⁸, ולכן אין צורך בקטימה גמורה, ודי בכיסוי כלשהו של אפר על גבי הגחלים.

רוב הפוסקים סוברים שאש המכוסה בלוח מתכת ('בלעך') דינה כאש גרופה וקטומה, כיוון שאין דרך לבשל עליה כך⁹. למעשה, מותר להניח **מערב שבת** תבשיל על אש מכוסה, אפילו אם התבשיל עדיין לא התבשל בשיעור של 'מאכל בן דרוסאי'. גם פלטה

דרוסאי הוא שיעור של חצי בישול, ולדעת רש"י זהו שיעור של שליש בישול. לכתחילה יש להחמיר כדעת הרמב"ם.

4. דין נוסף מובא בגמרא, כאשר בזמן בין השמשות יש בסיר חתיכה חיה (לרוב השיטות מדובר בחתיכת בשר הצריכה בישול רב) שאדם מסיח דעתו ממנה עד למחרת בזמן סעודת שחרית, מותר לכולי עלמא להשהות את הסיר על אש גלויה, כיוון שגם במקרה זה לא קיים חשש שמא יבוא לחתות בגחלים.

5. שו"ע או"ח סי' רנג סעי' א.

6. עיין ילקוט יוסף, סי' רנג סעי' א' ובהערה שם.

7. שבת לו ע"ב, וכך כתוב: עד שיתן אפר - על גבי גחלים לכסותם **ולצננם**.

8. שבת טו ע"ב, בדפי הרי"ף ד"ה עד.

9. כך מובא באגרות משה, בשמירת שבת כהלכתה, בשו"ת יביע אומר ועוד.

שאינן בה אפשרות להגביר ולהנמיך את עוצמת החום נחשבת אש קטומה, ומותר להניח עליה מערב שבת את כל סוגי התבשילים, בין אם הם מבושלים כל צורכם ובין אם אינם מבושלים כל צורכם.

1. כיסוי הכפתורים

על פי ההסבר שכתב הר"ן, קטימת הגחלים מהווה היכר, ולכאורה אפשר לומר שבאותו האופן יכול לשמש כיסוי הכפתורים בתור היכר מצוין, ולא יהיה צורך לכסות את האש עצמה. אך למעשה, הפוסקים¹⁰ סוברים שחז"ל הצריכו שההיכר יהיה בגוף האש ולא בדבר אחר, ולכן כיסוי הכפתורים לא יועיל לפתור את חשש החיתוי, בדיוק כפי ששלט המזכיר לנו ששבת היום, לא יועיל.

2. נעילת דלת התנור

בגמרא¹¹ מובא היתר נוסף להשהיית בשר בתוך תנור שאיננו גרוף וקטום, אם פתחו של התנור מכוסה בטיט. רש"י¹² מסביר, שהואיל וכדי לפתוח את דלת התנור יש לשבור את הטיט תחילה ויש בכך טרחה, עד שיבוא האדם לשבור את הטיט, הוא ייזכר שאסור לחתות בגחלים. הסבר דומה מובא גם ברא"ש¹³, אולם הרמב"ם¹⁴ כותב שההיתר ניתן רק בגלל שהרוח מזיקה לסוגי בשר מסוימים שבתנור, ולכן אין חשש שהאדם יסיר את כיסוי הטיט.

מההסברים השונים עולה הנפקא מינה השייכת לנושא שלנו: לפי הרמב"ם, ההיתר של תנור סגור יהיה קיים רק בסוגי בשר מסוימים שהרוח מזיקה להם, אולם לפי רש"י והרא"ש, ההיתר קיים תמיד, וכל תנור סגור ניתן להקל ולהחשיבו לגרוף וקטום שאין בו חשש חיתוי.

השו"ע¹⁵ פסק להלכה כדעת הרמב"ם, אך הרמ"א פסק להקל כדעת רש"י. יש מפוסקי אשכנז שלמדו מכאן היתר להשהות בתנור נעול **מערב שבת** מאכלים שלא התבשלו אפילו בשיעור 'מאכל בן דרוסא'¹⁶, אך למעשה מקובל לכסות את האש עצמה, הואיל ובשבירת הטיט בדלת התנור יש טרחה מרובה, ואילו בפתיחת המנעול אין טרחה כלל. לכן אין לדמות בין המקרים, וטוב לכתחילה להחמיר בדבר זה. כמובן שלדעת השו"ע אין שום אפשרות להקל בכך, מאחר שהוא פסק כדעת הרמב"ם, שההיתר הוא דווקא בסוגי בשר מסוימים.

10. אגרות משה, ח"א סי' צג.

11. שבת יח ע"ב.

12. שבת יח ע"ב, ד"ה שריק.

13. שבת פרק א סי' לה.

14. רמב"ם, הל' שבת פ"ג הי"ג.

15. שו"ע, או"ח סי' רנד סעי' א.

16. חזו"א, או"ח סי' לח ס"ק ב.

ג. נתינה לכתחילה על האש בשבת

עד כה עסקנו בדרכים להניח תבשיל על האש בערב שבת, אך יש לברר מה הדין כאשר ברצוננו להניח את התבשיל על האש בשבת עצמה.

בנתינת תבשיל על גבי האש בשבת עלינו לוודא שני דברים:

א. שהתבשיל יהיה מבושל **כל צורכו**.

כל תבשיל שלא התבשל כל צורכו, אסור לתת אותו בשבת על מקור חום, משום איסור בישול.

ב. שהתבשיל יונח אך ורק על גבי אש **גרופה או קטומה**.

בגמרא נחלקו האמוראים בהבנת המשנה¹⁷, האם בנתינת תבשיל מערב שבת על האש צריך לגרוף או לקטום את האש, אך מוסכם על דעת כולם, שהנחת תבשיל על האש בשבת חייבת להיות על אש גרופה או קטומה.

הראשונים נחלקו מדוע חייב לגרוף ולקטום את האש, גם כאשר מדובר בתבשיל המבושל כל צורכו, ומצטמק ורע לו. הר"ן כתב שטעם האיסור הוא משום **שנראה כמבשל**¹⁸, אולם, ר"ת ב'ספר הישר' כתב שאיסור הנתינה בשבת הוא משום החשש שמא יחתה בגחלים¹⁹. הפמ"ג²⁰ הכריע שאיסור נתינה על האש בשבת הוא משום 'שנראה כמבשל בשבת', וכן היא הכרעת המשנ"ב²¹, אף שב'שער הציון' מובא שלפי ר"ת טעם האיסור הוא משום שמא יחתה בגחלים²².

לפי הכרעת המשנ"ב, ודאי שאדם הבא לתת תבשיל בשבת לתוך התנור, לא תועיל לו נעילת הדלת, שהרי טעם כיסוי האש הוא מפני שהאדם נראה כמבשל, ולא מחשש שמא יבוא לחתות בגחלים.

ג. שלא תיהיה השהייה מחודשת אפילו על אש גרופה וקטומה. כלומר כל מה שהתירו לתת תבשיל על אש גרופה וקטומה זה רק כאשר לא בטלה השהייה ראשונה²³, אבל אם בטלה השהייה ראשונה לא התירו לחמם מאכלים ישירות על אש גרופה או קטומה אלא על גבי מפריד נוסף.

ד. גם כאשר גרפו וקטמו את האש והתגברו על הבעיה של השהייה מחודשת עדין אסור לחמם מאכל בתוך תנור אלא רק על גביו²⁴.

17. שבת לו ע"ב.

18. שבת טו ע"ב בדפי הרי"ף, ד"ה בש"א.

19. סי' רלה.

20. סי' שיח; אשל אברהם ס"ק כד.

21. סי' רנג ס"ק לז.

22. סימן רנג סעי' א, בשער הציון ס"ק לז.

23. במאמר זה לא נפרט מהם התנאים אותם צריך כדי שלא תבטל השהייה ראשונה כיון שמקרה זה אינו מצוי במקומות ציבוריים. בדר"כ במקומות ציבוריים מחממים בשבת מאכלים קרים שלא היו מונחים על האש במהלך השבת ובאופן זה לכל הדעות בטלה השהייה ראשונה.

24. בהמשך המאמר נבאר מה מוגדר תוך התנור ומה על גביו.

1. פלטה השמלית

לדעת רוב הפוסקים מותר לכתחילה להניח מאכל המבושל כל צרכו על גבי תבנית הפוכה הנמצאת על הפלטה. יש המקלים להניח ישירות על הפלטה, כיון שאין דרך לבשל עליה, ויש המחמירים ואוסרים להניח עליה ישירות, שכן אף שאין דרך לבשל על פלטה, חימום הפלטה נועד עבור האוכל שאנו שמים עליה, וגם על כך קיימת גזירת חכמים²⁵. **להלכה**, כדי לחמם בשבת מאכל מבושל כל צרכו, ראוי להניח תבנית הפוכה על הפלטה ועליה להניח את האוכל.

2. כיצד יש לדון תנור

בדרך כלל, גופי החימום בתנור מכוסים. יש פוסקים²⁶ הדנים אותו ככירה גרופה וקטומה, ומתירים להכניס לתוכו מאכלים בשבת, כאשר פתיחת הדלת וסגירתה אינה משפיעה על פעולת התנור (כאשר התרמוסטט של התנור מבוטל וחום התנור קבוע). גם לדעה זו, לכתחילה יש לכסות את כפתורי התנור בתור היכר לכך שאסור להגביר את עוצמת החום. כנגדם, יש פוסקים הסוברים²⁷ שגם כאשר גופי החימום מכוסים, התנור אינו נחשב לגרוף וקטום, כיוון שכך הדרך לבשל בו גם בימות החול, והואיל ואין היכר בין שבת לבין חול, יש חשש שמא יבוא לחתות בגחלים. נוסף לכך, יש מהפוסקים²⁸ הסוברים שאף אם תנור זה ייחשב לגרוף וקטום, עדיין מותר רק להשהות בו תבשילים מערב שבת, אך לא להכניסם אליו בשבת עצמה; משום שבדיני 'מיחזי כמבשל' מבואר שדווקא על גבי כירה גרופה וקטומה אינו נראה כמבשל, אך כשמכניס את המאכל לתוך תנור, נראה כמבשל. אומנם יש חולקים²⁹ על כך ואוסרים להכניס בשבת תבשיל לתוך תנור, רק כאשר יש אפשרות לחמם גם על גבי התנור, אך כאשר אין אפשרות לחמם על התנור אלא רק בתוכו, מותר להכניס גם לתוכו, ואינו נראה כמבשל.

ד. 'גרמא' בשבת

נחלקו הפוסקים, האם מותר לתת בשבת מרק על הפלטה בעודה כבויה, כאשר ידוע שבעוד זמן מה תופעל הפלטה על ידי שעון שבת. כדי להבין את השיטות השונות בדיון זה, יש להגדיר מהי 'גרמא'. פעולה הנעשית בדרך של 'גרמא' היא פעולה **שבשעת עשייתה** אינה גורמת לשום מלאכת איסור, אלא רק כעבור פרק זמן מסוים. לדוגמא: הנחת כלים מלאים במים בפני הדלוקה, נחשבת לפעולת 'גרמא' המותרת בשבת, כיוון שהאש אינה נכבית מיד כשמניחים את הכלים, אלא כעבור זמן, כשהאש תגיע לכלים ותשרוף אותם, יישפכו המים ותכבה האש.

25. שש"כ פרק א הערה עב; חזו"א, או"ח סי' לו ס"ק ט, ד"ה הקשה.

26. ילקוט יוסף, סי' רנג סעי' ה, ועי' שם בהערה אות ה.

27. חזו"א, או"ח סי' לח; שו"ת אז נדברו, ח"ח סעי' טז.

28. שש"כ, הוצאה חדשה פרק א סעי' יט, ובהערה נא שם.

29. ילקוט יוסף, שם סעי' ח.

אמנם כאשר האדם עושה את המלאכה עצמה, אף על פי שהמלאכה נעשית על ידי סיוע של דבר אחר, כמו במקרה של הזורה זרעים ורוח מסייעתו, חייב על מלאכה זו³⁰. יש אומרים, שבעשיית פעולה שתוצאתה לא תתרחש מיד, אך היא תתרחש ללא שום פעולה נוספת, יש איסור דאורייתא³¹. יסוד זה הוא על פי דברי התוספות³², המחייב אדם שקשר אדם אחר בתוך הבית, ולאחר מכן הביאו למקום שסוף חמה לבוא ולגרום למיתתו. התוספות מחייבו משום שתוצאת המיתה נגרמה על ידי פעולתו של האדם הכופת, שהרי ברור היה שהשמש תבוא, ויש בדבר סכנת חיים. נמצא שלשיטה זו, במקרה שאדם מניח מאכל לא מבושל על פלטה כבויה, שתופעל בעוד זמן מה ותגרום לבישול המאכל שהונח עוד קודם לכן, האדם שהניח את המאכל עבר על איסור תורה. מנגד, יש חולקים³³ ומתירים פעולה זו, גם כאשר התוצאה היא ודאית. לדעתם, מותר להיעזר בשעון שבת, בצורה שבשעת הנחת המאכל על הפלטה לא ייעשה שום איסור, ורק אחר זמן, כששעון השבת יופעל, אז תיעשה המלאכה מאליה. לשיטתם, מותר להניח מרק קר בשבת על הפלטה בשעה שהיא כבויה, על אף שבעוד זמן מה תתחיל הפלטה לפעול. לכל הדעות הללו יש להוסיף את דעת הרמ"א³⁴, ש'גרמא' מותרת בשבת רק במקום הפסד.

הרמ"א כתב אודות נקודה נוספת שדן בה 'תרומת הדשן', ופסק שמותר לחמם מאכל בתנור כאשר מתקיימים שני תנאים: האחד, **שגוי יכניס** את האוכל לתנור הכבוי. השני, שגוי הוא שידליק אחר כך את התנור כדי **לחמם את הבית**, ואגב כך יתחמם גם התבשיל. ההיתר נשען על הכלל שדבר שאינו מתכוון בפסיק רישא, על ידי גוי יהיה מותר. לכולי עלמא, כאשר מדובר בתנור שכל ייעודו הוא חימום מאכלים, ההיתר שעליו דיבר הרמ"א אינו קיים, אולם אם הגוי מכניס את המאכל לתנור כבוי שיופעל בעתיד על ידי שעון שבת, אנו חוזרים למחלוקת בהגדרת 'גרמא'.

ה. מההלכה אל המעשה

מבדיקה שערכנו במספר רב של מלונות ובתי הארחה, עולה בבירור נתון אחד הזהה אצל כולם: כל המאכלים מבושלים כל צורכם לפני שבת. לעומת זאת, בצורת החימום קיימים הבדלים רבים בין המקומות השונים. אמנם לפעמים ההבדלים נובעים מרמת הכשרות השונה, אך לא תמיד מקום המגדיר את כשרותו 'כשרות מהדרין' מבחינת חומרי הגלם, יחשב 'מהדרין' גם מבחינת דרך החימום בשבת. לאור ההקדמה ההלכתית שהובאה לעיל, נמנה את אפשרויות החימום לפי סדר העדיפות, מהטוב ביותר אל הטוב פחות:

30. שו"ת זרע אמת, או"ח סי' מד; ועיין בשו"ת יביע אומר, ח"י סי' כו, שהאריך בביאור שיטה זו.

31. שו"ת הר צבי, ח"א סי' קלו.

32. סנהדרין עז ע"א, ד"ה סוף חמה.

33. ילקוט יוסף, הוספות לילקוט יוסף, שבת ג עמ' תסד.

34. או"ח סי' שלד סעי' כב.

1. שימוש ב**ארון חימום**, שהכנסת המאכלים אליו נעשית **לפני כניסת השבת**. דרך זו היא הטובה ביותר. הואיל וכל המאכלים מבושלים כל צורכם, גם אם האש אינה מכוסה, אין חשש של 'שמא יחתה'.
2. שימוש ב**ארון חימום** שיופעל בשבת עם **שעון שבת**, כאשר הכנסת המאכלים נעשית בשבת **על ידי גוי**. בדרך זו אין בעיה של בישול מאכלים יבשים, כיון שהם מבושלים כל צורכם. אומנם במרק ובתבשילים לחים כדוגמתו, יש בעיה של בישול בשבת, אך בדרך כלל אין משתמשים בארון חימום כדי לחמם תבשילים לחים. לדעת רבים, ארון החימום נחשב גרוף וקטום, אולם לכתחילה יש לכסות את הכפתורים. על ידי יהודי יש מקלים ויש מחמירים משום שמכניסים את המאכלים לתוך התנור ויש בכך בעיה של מחזי כמבשל, אך למעשה כיון שלהרבה פוסקים פעולה זו מוגדרת כגרמא ניתן יש מקום רב להקל גם ביהודי.
3. הכנסת מאכלים בשבת **לארון חימום פועל**, יש להתיר בשעת הצורך ידי גוי; על ידי יהודי יש מקילים ויש אוסרים ובשונה מהסעיף הקודם כאן יש יותר מקום להחמיר משום שבשעת הכנסת המאכלים התנור פועל.
4. שימוש ב**תנור** שיופעל בשבת עם **שעון שבת**, שהכנסת המאכלים אליו נעשית בשבת **על ידי גוי**. יש פוסקים הסוברים שתנור אינו נחשב לגרוף וקטום, אפילו אם גוף החימום מכוסה ואינו גלוי, כיוון שמקובל לבשל בו בצורה זו בימות החול, ואין בכך היכר שיזכיר לאדם שלא יבוא לחתות בגחלים.

הערה: גם בתנורים וגם בארונות חימום, פעמים רבות יש תרמוסטט הגורם לכיבוי גופי החימום ולהפעלתם לפי הצורך. במקרים אלו, גם כאשר ארון החימום או התנור כבוי בזמן הנחת המאכלים, אם פתיחת דלת ארון החימום על מנת להוציאם תגרור אחריה את הפעלת גופי החימום, יהיה בכך איסור תורה.

לכן יש לוודא שדגם ארון החימום מאושר על ידי המכונים הטכנולוגיים השונים (כדוגמת מכון צומת, המכון הטכנולוגי להלכה ועוד). במקרה שאין לארון החימום אישור שימוש בשבת, אם הוצאת המאכלים מתבצעת על ידי יהודי, יש לוודא שארון החימום כבוי. אם הארון אינו כבוי, יש לבדוק האם מנורת הבקרה של הארון פועלת; אם כן, משמעות הדבר היא שגופי החימום פועלים וניתן לפתוח את דלת הארון בלי לגרום להדלקתם מחדש. כאשר גוי מוציא את המאכלים המצב פשוט יותר, כיוון שאין כוונתו של הגוי להפעיל את גופי החימום, אלא להוציא את המאכלים, ופעולה זו מוגדרת בתור 'דבר שאינו מתכוון, בפסיק רישא דלא ניחא ליה'.

סיכום

כאשר באים להתארח במלון, בבית הארחה וכדומה, יש לברר כמה דברים בנוגע לאופן חימום המאכלים בשבת:

1. האם כל המאכלים מבושלים כל צורכם לפני שבת.
 2. מהם אמצעי החימום, וכיצד דואגים שהאש תהיה גרופה או קטומה.
- הטוב ביותר הוא כאשר התשובה תהיה: 'המאכלים מחוממים על פלטה', או 'המאכלים מוכנסים לארון חימום בערב שבת, ואין כלל הכנסה של אוכל בשבת לתוך התנורים'. אם התשובה תהיה: 'המאכלים מוכנסים לתנור במהלך השבת על ידי גוי', יש לברר כיצד זה נעשה. אפשר להקל אם יתברר שהכנסת המאכלים מתבצעת כאשר התנור כבוי, והוא יופעל לאחר מכן על ידי שעון השבת, אך אם הגוי מכניס את המאכלים בשעה שהתנור פועל, לכתחילה יש להימנע מלהתארח במקום זה, ובמקום הצורך יש לשאול תלמיד חכם כיצד לנהוג למעשה. פתרון אפשרי הוא להמתין שהאוכל יצטנן ולאוכלו, ואין בכך הנאה ממלאכת הגוי.
- אם המאכלים מוכנסים לארון חימום בשעה שהוא פועל, וההכנסה נעשית על ידי גוי, כיוון שלדעת רוב הפוסקים ארון החימום מוגדר בתור תנור גרוף וקטום שאין דרך לבשל בו, ניתן להקל ולהתארח במקום זה.

